

ALTINCI VE YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZDIĞI HİKÂYE EDİCİ METİNLERİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Gökhan ARI*

ÖZ: Araştırmanın amacı, çözümleyici puanlama yönergesi kullanılarak altıncı ve yedinci sınıfta öğrencilerinin yazma performanslarının düzeyde olduğunu tespit etmektir. Bu araştırmada altıncı ve yedinci sınıfta öğrenim gören 623 öğrencinin yazdığı hikâye edici metinler, çözümleyici puanlama yönergesine göre dil yapısı, dil ve anlatım düzenleme özellikleri bakımından değerlendirilmiştir. Metinlerde dil yapısı olarak biçim, yazım ve noktalama; dil ve anlatım olarak sözcük, cümle, paragraf, anlatım; düzenleme olarak bağlaç, giriş, gelişme ve sonuç özelliklerinin bulunduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu özellikler, metindilbilim ve kompozisyon öğretimini bakımından öğrencilerin metinlerinde bulunması, ve değerlendirilmesi gereken özelliklerdir. Araştırmada kullanılan üzere öğrencilerden ya da adları, veya şahit oldukları bir olayı hikâye etmeleri istenmiştir.

Araştırma bulgularına göre her iki sınıfta seviyesinde de kız öğrencilerinin, erkek öğrencilerden daha başarılı, metinler oluşturdukları tespit edilmiştir. Altıncı ve yedinci sınıfta öğrencileri, başarı ortalamalarına göre cümle, gelişme ve sonuç özellikleri bakımından yedinci sınıfta öğrencilerinden daha başarılı bulunmuştur. Yedinci sınıfta öğrencilerinin yazdığı metinlerin değerlendirme ortalamalarına göre biçim, kural, sözcük, paragraf, serim özellikleri bakımından altıncı ve yedinci sınıfta öğrencilerinden daha başarılı bulunmuştur. Kız öğrencilerin anlatım özelliği ortalamaları, aynıdır.

Araştırma sonuçlarına göre öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimini, hikâye edici metin, yazma, değerlendirme, çözümleyici puanlama yönergesi.

Evaluation of the Narrative Texts of Sixth and Seventh Grades Students

ABSTRACT: In this research, according to analytic rubric principle, narrative texts which were written by 623 students who are studying in sixth and seventh classes were analyzed and evaluated. At the

* Aksaray Üni. Etil Fak. Türkçe Etil Böl. gokhanari1977@yahoo.com

time of this evaluation, texts were evaluated in terms of external structure, language and voice, organization. In texts, as external structure; forms and conventions (spelling and punctuation), as language and voice; words, sentences, paragraphs, voice and as organization; title, starting, developing and ending were evaluated to ascertain. How these traits are used by students. These traits must be included and evaluated, according to rules of text linguistics and composition learning. In that research, a narration was expected from the students. These narrations must be lived in writer's life. During the evaluation of texts, analytic rubric was used to analyze texts which were written by students.

According to the research results, female students were more successful than male students in both sixth and seventh classes. Besides, according to success average, sixth class students were more successful than seventh class students in terms of using sentence, developing and ending structures. However, according to assessment average of texts which were written by seventh class students who were more successful than sixth class students in terms of form, convention, word paragraph and starting traits. Voice traits of both class students are equal to each other.

During the research, it showed that students have some important problems on text writing especially about spelling and punctuation rules. It was obtained that these problems are putting blanks in and out of text area, writing with adjacent handwriting, making sentences, forming paragraphs, flying off at tangent, not having detail, ambiguous and missing explanation about time, person, place, event component in starting part and not completing the story as a whole.

According to results of research get suggestions.

Key Words: Turkish teaching, narrative, writing, assessment, analytic rubric

G R

İkõ retimde yazma, çe itli etkinliklerle õ rencilerin herhangi bir konuda duygu, dü ünçe, hayal, bilgi, tasar., olay, durum ve gözlemlerini yazma kuralları,na uygun olarak etkili ve planlı, bir biçimde bir bütün halinde anlatmaları,na amaçlayan bir beceridir. Niteli i göz önüne alındı, ,nda bu becerinin çoktan seçmeli sorularla de erlendirilmesi zordur. Çoktan seçmeli sorularla õ rencilerin dil bilgisi, yazma ve noktalama kuralları,na uymaları, de erlendirilebilir. İkõ retim 6, 7, 8. sınıflarda yazma, anlatma,na de erlendirilmesi genellikle yazma, yoklamalarda en az 30 puanlık bir kompozisyon sorusunun cevaplanması,na dayanmaktaydı. 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlanan İkõ retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programına göre dil becerilerinde olduğu gibi yazmada da performans de erlendirme örneği çözümlenmiştir. Bu çalışmada õ rencilerin yazma, hikâye edici yazma performansları,na de erlendirmesinde Türkçe õ ret-

menlerinin kullanabilece i kriterler ve puan de erleri belirlenmeye çal,-
lm, ve buna göre bir de erlendirme yap,lm, t,r.

Bilindi i üzere ö retmenler, Millî E itim Bakanl, ına ait genel
a a (web) ö rencilerin yaz,l, notlar,yla birlikte performans ve proje notla-
r,n, girmekte ve bu notlar da ö rencinin ba ar,s,n, etkilemektedir. Dolay-
s,s,yla yeni ö retim program,nda performans de erlendirme önemli bir
konumdad,r. Türkiye artlar,nda s,n,flardaki ö renci say,s, göz önüne
al,nd, ,nda süreç de erlendirmenin daha zor olaca , dü ünülebilir. De-
erlendirmeye kan,t te kil etmesi bak,m,ndan dinleme, konu ma ve oku-
ma becerisine göre yazma becerisini de erlendirmenin daha uygun oldu-
u gözden uzak tutulmamal,d,r.

lkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Ö retim Program,ında
yazma becerisinin kazand,r,lmas, alt, ana amaç ve kazan,m,n (yazma
kurallar,n, uygulama, planl, yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendi
yazd,klar,n, de erlendirme, kendini yaz,l, olarak ifade etme al, kanl, ,
kazanma, yaz,m ve noktalama kurallar,n, uygulama) gerçekte tirilmesi
hedeflenmektedir. Dolay,s,yla ö renci yaz,lar,n,n de erlendirilmesinde
bu amaç ve kazan,m,lar çerçevesinde metin dilbilimi, edebiyat ve kompo-
zasyon bilgilerine göre ölçme ve de erlendirme araçlar,n,n haz,rılanmas,n,
gerektirir. Bu ölçme ve de erlendirme araçlar,n,n ba ,nda da puanlama
yönergeleri gelmektedir.

Puanlama Yönergeleri: Birçok ülkede yaz,l, anlat,m, de erlen-
dirmede rubrik (rubric) ad, verilen puanlama yönergeleri kullan,lmakta-
d,r. ıYaz,l, anlat,m, de erlendirmede kullan,lan puanlama yönergeleri
temel özellikli, bütüncül ve çözümleyici olmak üzere üç çe ittir.ö (Weigle
2002: 109). Temel özellikli puanlama yönergeleri daha çok özel bir yaz-
ma göreviyle ilgili ö rencilerin temel yazma becerilerini de erlendirmeye
yöneliktir. Örne in ö rencilerin aç,klay,c, anlat,m, kullanma, dil bilgisi
kurallar,na uyma, görev sorumlulu unu yerine getirme gibi ölçütler de-
erlendirmeye al,nabilir (ayr,nt,l, bilgi için bk. Weigle 2002: 109-112).

Bütüncül puanlama yöngesi (holistic rubric) ö renci çal, malar,-
n, de erlendirmede kullan,lan, belirlenen özellikler do rultusunda özel-
likleri bir puanla de erlendirmeyi amaçlayan, performans,n farklı düzey-
lerini yüzeysel biçimde tan,mlayan de erlendirme arac,d,r (Elbow 2000;
Weigle 2002; Gunning 2006). Bu de erlendirme arac,na göre yap,lan
bütüncül puanlamada, yaz,n,n birkaç özelli ine tek not ya da puan veril-
mesi, bir yaz,y, olu turan birbirinden farklı özelliklerin bir arada ölçüle-
rek toplan,p de erlendirilmesi tart, mal,d,r.

Bütüncül puanlama yapan de erlendirmeciler, yaz,y, subjektif bi-
çimde daha çabuk okuyarak yaz,n,n geneline göre tek bir not verirler.
Bütüncül puanlamada ö retmen, yaz, bir bütün oldu u için yaz,n,n önem-

li bir unsurundan a ,r, derecede etkilenmekten çok, parçan,n genelinden etkilenirler. (Wolcott-Legg 1998; Gunning 2006). Ancak parçan,n geneli göz önüne al,nd, ,nda birkaç özellik ön plana ç,kar ve de erlendirmeci bu birkaç özelli in etkisiyle çok iyi olmayan bir yaz,y,, hak etmedi i hâlde yüksek puanla ödüllendirebilir; yine birkaç özelli in etkisiyle çok zay,f olmayan bir yaz,y,, hak etmedi i hâlde dü ük bir puanla cezaland,-r,labilir.

Bütüncül puanlama yönergesi haz,rlamak zor olsa da yönergeye göre de erlendirme yapmak h,zl, ve kolayd,r. Çünkü yaz,n,n geneline bir not verilmesini gerektirir.

öYap,s, itibar,yla bütüncül yönergeler, ö rencilerden tam ve do ru veri elde etmede s,n,rl,d,r. Bu, özellikle, performans, dü ük olan ya da orta düzeyde olan ö rencileri geli tirmede kolay bir yol de ildir. Bütüncül puanlama yönergesi olu turmak zordur; çünkü bütün özellikler s,raland,-,nda, bir düzeyi ba ka bir düzeyden ay,rmak çok zordur.ö (Martin 2000: 35).

Düzeyleri birbirinden ay,rmaya daha uygun olan ise çözümleyici puanlama yönergesidir.

*öYazmada çözümleyici puanlama yapmak, her bir ö rencinin yaz, örne indeki alt becerileri ayr, t,rmak için payla t,r,lm, puan dizileri elde etmeye giri mektir.ö (Babin-Harrison 1999: 117). Çözümleyici puanlama yaz,y, olu turan özellikleri/parçalar, (el yaz,s,, cümleler, ba l,k vs.) puanlamakt,r. Bunun için de yaz,l, anlat,mda bulunmas, gereken nitelikler belirlenir. Belirlenen farklı nitelik parçalar, ayr, ayr, de erlendirilir. Yani her bir özelli e/parçaya ayr, ayr, puanlar verilir. Dolay,s,yla çözümleyici puanlama yönergesine göre yap,lan de erlendirme zaman al,r; ancak *öbirçok bilim adam,; çözümleyici puanlaman,n daha geni , ayr,nt,l, ve kullan, l, oldu u fikrinde birle ir.ö (Babin-Harrison 1999: 117). De erlendirme arac,n,n ayr,nt,l, olmas, hem ö retmen hem de ö renci için yararlı,d,r; çünkü ö retmen hangi özelliklere, neye göre, kaç puan vereceğini daha iyi anlar ve uygular. Ö renci de hangi özelliklere, neye göre, kaç puan alaca ,n, bilirse yönergede belirtilen ölçütlere göre daha nitelikli bir metin olu turabilir. Crehan (1997) göre çözümleyici puanlama; ö retmenlerin ö retimlerine, ö rencilerin yazmalar,na rehber olarak onlara mevcut durumla ilgili daha çok bilgi sunar ve daha düzenli, daha ayr,n-t,l, geri bildirim sayesinde ö renci yaz,lar,ndaki güçlü ve zay,f yönleri belirlemeye yard,mc, olur.**

Ö renci yaz,lar,n, de erlendirmede ö retmenin amacı,na, ö renciden beklenen performansa göre çözümleyici veya bütüncül yönergeler kullan,labilir; ancak hangisinin daha güvenilir oldu u konusu tart, mal,-d,r. Kimi ara t,rmac,lar çözümleyici puanlaman,n bütüncül puanlamadan

daha güvenilir oldu unu ileri sürer (Elbow 2000; Gunning 2006). Çözümleyici puanlama yönergeleri öğrenci yaz,lar,ndaki iyi özelliklerin, eksik yönlerin ve geliştirilmesi gereken özelliklerin belirlenmesinde etkili araçlardır.

PROBLEM DURUMU

Türkiye'de yaz,lı, anlat,ımla ilgili kaynaklar incelendi inde birçok ölçme arac,ının yer ald, ı, görülmektedir. Bu araçlar,ın de erlendirme amaçlar,ına göre benzerlikleri ve farklılıklar, vardır. Yaz,lı, anlat,ımla ilgili yayımlanan ölçme araçlar,ının ço u 100 puan üzerinden de erlendirmeye alınmaktadır. İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Ö retim Program,ında yer alan ölçme arac,ı da öğrenci yaz,lar,ının 100 puan esas,ına göre de erlendirilmesini önermektedir. Bu tür ölçeklerdeki temel problem, de erlendirmeye alınan ölçütte ifade edilen puan üzerinden kaç puan,ın verileceğinin anlaşılmas,ıdır. Örneğin ö retim program,ında yer alan yaz,lı, anlat,ım, de erlendirme formunda belirtilen Her bir paragrafta tek bir duygu ve düşünce için ölçütüne 5 puan ayrılm, ıdır. Bir de erlendirmecinin bu ölçüte 4 puan veya 2 puan verdiğidü ünlürse niçin bu puanlar,ın verildiğinin cevab,ı, puanlaman,ın 100 üzerinden yapılan de erlendirme araçlar,ında olduğu gibi ad, geçen de erlendirme formunda da yoktur. Çı da bir de erlendirme arac,ında ise bunun cevab, olmalıdır. Bir ölçüte niçin kaç puan verildiğinin açıklanmas,ı, hem de erlendiren (ö retmen) hem de de erlendirilen ürünü ortaya koyan (ö renci) taraf,ından bilinmesi, de erlendirmenin objektifliğid, ıdır.

Yazma öğrenci retiminde de erlendirmeye ilgili temel problemlerden biri, öğrencilerin yazdıkları, metinlerin de erlendirilmesinde kullanılacak ölçütler ve de erlendirmenin nasıl yapılmas,ı, gerektiğiyile ilgilidir. 2006 yılında uygulanmaya başlanan İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Ö retim Program,ında de erlendirmeye ayrı bir önem verilmektedir. Öğrencilerin ortaya koydu u performans da sınav geçme bar,ınına eklenmektedir. Yazma becerisi de bir performans sergilemeyi gerektirir. Dolayısıyla yazma performans,ının İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Ö retim Program, çerçevesinde de erlendirilmesi ve öğrenciye not verilmesi uygun görülebilir. Ancak, yazma performans,ın, de erlendirmede kullanılacak özelliklerin ve ölçütlerin açık biçimde belirlenmesi gerekir.

Kimi öğrenci retmenler taraf,ından bir ders saatinde yapılan Türkçe dersi imtihanlarında anlama ve dil bilgisi sorular,ının yanı,nda kompozisyon sorusunun da öğrenciler taraf,ından cevaplanmas,ı istenmektedir. Öğrencilerin anlama ve dil bilgisi sorular,ın, cevaplandırılmas,ından sonra kalan sürede nitelikli bir kompozisyon yazabilmeleri tartışılabilir. Ayr,ca bu yaz,lı, yoklamalarda yaz,lı, anlat,ım, de erlendirmenin bütüncül biçimde olduğu söylenebilir. Yaz,lı, yoklamalar,ında öğrencilerin yazma becerisini de erlendirmek için alternatif de erlendirme biçimlerine ihtiyacı

yaç vard,r. Kimi ö retmenler yazma süresinin yetersizli ini ve yazman,n yap,s,n, göz önünde bulundurarak ayr, bir derste tek bir kompozisyon sorusu sorarak yazma performans,n, ölçmeye çal, maktad,r. Bu tür çal, malar için kullan,labilecek en iyi araçlar, çözümleyici puanlama yönergeleridir.

öGünümüzde kullan,lan ölçme-de erlendirme faaliyetleri irdelendi inde, ö renci ba ar,s,n,n de erlendirilmesinde yayg,n olarak sonucun ya da ürünün ölçüldü ü ve bireyin ba ar,s,n,n grup içerisindeki yeri (norm dayanakl, de erlendirme) olarak ifade edildi i bir sisteme sahip oldu umuz görülmektedir. Bu sistemde bireyin kendini tan,mas, ve gelişimi hakk,nda bilgi sahibi olmas,n, sa layacak bilgi ve belge yer almakta ya da yetersiz kalmaktad,r. Akademik ba ar,n,n göstergesi olarak da her dersten ö renciye verilen not gösterilmektedir. Not ise ço unlukla s,n,fta uygulanan yaz,l, s,nav sonuçlar, ve ö retmen kanaatine dayal, olarak verilmektedir. Ö retmen kanaati ise ço unlukla ö retmenin zihninde yer alan görü , izlenim vb. dü üncelerle s,n,rl, kalmaktad,r.ö (Sezer 2005).

Ö retimde genel olarak gözlenen bu ölçme de erlendirme biçiminin, yazma becerisini de erlendirmeye de benzerlik gösterdi i anla ,lmaktad,r.

öOkullarda yap,lan yaz,l, anlat,m çal, malar, de erlendirilirken genellikle ö rencilerin ne denli ba ar,l, ya da ba ar,s,z olduklar,n, gösteren bir not verilir. Notlar ö rencilere ya sözlü olarak ya da kâ ,tlar, geri verilerek iletilir. Geri verilen kâ ,tlarda daha çok yap,lan yanl, lar altlar, çizilerek belirtilmeye çal, ,l,r. Bazen de kâ ,tlarda sadece al,nan not bulunur. Bu tür bir de erlendirme sistemi içinde ö renci, neden ba ar,s,z oldu unu, neyi yanl, yaptı, ,n, çok zor anlayabilir ya da hiç anlayamaz. Yeniden yazaca , ba ka bir yaz,l, anlat,mda nas,l bir yol izlemesi gerekti inin bilincine varamaz: ö (Ozil 1991: 48).

Bu ekilde yap,lan bir de erlendirmede geri bildirim de etkisiz kalmaktad,r. Ö rencilerin geri bildirim sayesinde yapt,klar, yanl, lar, görmesi ve bunlar, düzeltmek için çaba göstermesi gerekir. Bu noktada çözümleyici puanlama yönergeleri oldukça kullan, l,d,r.

Yaz,l, anlat,mıla ilgili önemli problemlerin biri de ö rencilerin yazd,klar, metinlerin de erlendirilmesinin ki iden ki iye göre de i mesidir. A çağya (2003: 147) göre bir ö renci yaz,s,na bir ö retmenin ba ar,l, ba ka bir ö retmenin ba ar,s,z demesi s,k rastlanan bir durumdur. Bunun nedeni ö retmenlerin farklı ölçütlere göre de erlendirme yapmalar, ve yaz,ya uygun bir de erlendirme arac, geli tirmemeleri ya da bir ölçütün ba ka bir ölçütten daha önemli görülmesidir. Bir yaz,ya iki ö retmenin farklı puanlar vermesiyle ilgili olarak Akta ve Gündüzø (2004: 110-111) göre:

Ö her eyin kurallarla belirlendi i, tasnif edilip sistemle tirildi i, hatta kurals,zl, ,n kural olarak kabul edildi i edebî metinlerin dahi belirli yöntemler geli tirildi i günümüzde, metnin de erlendirilmesinin göreceli kalmas,n, kabul etmek mümkün de ildir.ö

Asl,nda ö rencilerin olu turduklar, metinlerin de erlendirilmesinde küçük farklılar,n olmas, do al kar ,lanmal,d,r. Ancak bir metni bir ö retmenin ba ar,l, bulmas, di erinin ba ar,s,z bulmas, yad,rganabilir.

Ö renci yaz,lar,n,n de erlendirilmesi veya ö rencilerin ba ar,l, olup olmad, ,na karar verilebilmesi için yazma kurallar, çerçevesinde olu turulabilecek ölçütler belirlendi i takdirde yukarıda de inilen problemlerin azalabilece i umulmaktad,r. Ancak Türkçe ö retimi kitaplar,nda (Calp 2005; Akyol 2006; Göçer 2007) ve İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Ö retim Program,nda (2006) önerilen de erlendirme ölçütlerinde genel olarak ortak yönlerin az oldu u gözlenmektedir. Calp (2005: 212) göre yaz,l, anlat,m,n de erlendirilmesinde belirgin ölçütler bulunmad, , için ö retmen ve ö renci aras,nda kopukluk vard,r. Ö rencilerin ölçütler hakk,nda bilgi sahibi olmalar, ve bunlar, dikkate alarak metin olu turmalar, gerekir.

Steineger (1996: 1) göre *ö iyi bir yaz, ile kötü bir yaz, aras,ndaki fark ço u zaman bellidir; ama bazen iyi yaz,n,n,n niçin iyi oldu unu aç,klamak zordur.ö* Kompozisyon, bir bütün olu turmak oldu una göre o bütünün parçaları,ndan bazı,lar, iyi, bazı,lar, kötü olabilir. Bu sebeple bu parçalar, ayr, ayr, ele al,p sonra bütün hakk,nda bir de erlendirme yapmak daha ak,lc, olabilir.

ÖYaz,l, anlat,m etkinliklerinin puanlanmas,ndaki güvenilirlik genellikle ayn, yöntemlerle puanlanan di er yaz,l, yoklamalar,n güvenilirlerinden daha düşük bulunur. Buna sebep, puanlay,c,lar,n bir kompozisyonda bulunmas, gerekli niteliklerin neler oldu unda anla amamalar, ve puanlaman,n subjektif ölçütlerle yap,lmas,d,r. Bu sak,ncan,n azalt,lmas, için, kompozisyonlar,n da analitik [çözümleyici] anahtarlarla puanlanmas, düşük ünülmü tür. Analitik anahtar, ço u hâlde puanlay,c,lar aras, uyumu ve bu nedenle puanlar,n güvenilirli ini art,r,r.ö (Turgut 1992: 65).

Ba ta ABD olmak üzere birçok ülkede yazma becerisini de erlendirmede araç olarak çözümleyici puanlama yönergeleri (analytic rubrics) kullan,lmaktad,r. İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Ö retim Program,nda da (2006: 210) çözümleyici puanlama yönergesi kullan,lmass, önerilir. Ancak bu araçlar,n mahiyetinin tam olarak ne oldu u ve nas,l haz,rflanaca , ile ilgili geni bilgi verilmemektedir. Ö retmen k,lavuz kitaplar,nda önerilen puanlama yönergeleri ise genellikle bütüncül puanlama yönergeleridir.

Sonuç olarak ö rencilerin ortaya koydu u yazma ürünlerini de erlendirmede kullan,lan yöntemlerin ve araçlar,n çok etkili olmad, , söyle-

nebilir. Mevcut seçenekler içinde yaz, l, anlat, m, de erlendirmede gözlenebilir özellikleri, çözümleyici puanlama yönergeleriyle de erlendirmek alternatif bir çözüm olarak görülebilir. Böylece ö rencilerin hem genel yazma becerilerinin ne durumda oldu u hem de yazma ürününde (metin) bir bütünü olu turan her parçan, n özellikleri hakk, nda bilgi sahibi olunabilir.

Türkiye'de yap, lan birçok ara t, rmada ilkö retim ö rencilerinin yaz, l, anlat, m, olu turan öğeleri kullanmada hatalar yapt, klar, ve yaz, l, anlat, m becerilerini geli tirmede birtak, m eksiklerin oldu u tespit edilmi tir (Özbay 2000; Deniz 2000; Uça 2003; Co kun 2005; Ekinci 2006; nce 2006; Maltepe 2006; Alkan 2007; Ar, c, -Ungan 2008). Yukar, da anlat, lan çözümleyici puanlama yönergelerine göre yap, lacak de erlendirmede, bu ara t, rmada seçilen örneklem grubu ö rencilerinin yazd, klar, metinlerde, ayn, problemlerin olup olmad, , tart, lmal, d, r.

Ara t, rman, n Amac, : Bu çal, ma ile ilkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S, n, flar) Ö retim Program, nda (2006: 29-37) belirtilen yazma kurall, ar, n, uygulama, planl, yazma, farkl, türlerde metinler yazma, yaz, m ve noktalama kurall, ar, n, uygulama amaç ve kazan, mlar, do rultusunda ö -rencilerin yaz, l, anlat, mlar, n, n ne durumda oldu unun ortaya konmas, amaçlanm, t, r.

öÇözümleyici puanlama yönergesine göre ilkö retim alt, nc, ve yedinci s, n, f ö rencilerinin hikâye edici anlat, mlar, nda d, yap, , dil ve anlat, m kurall, ar, n, uygulama, düzenleme yapma düzeyleri nedir?ö sorusu ara t, rman, n problem cümlesini te kil etmektedir. Bu amaç do rultusunda ö rencilerin yazd, , hikâye edici metinlerde u alt problemlere cevap aranm, t, r:

Alt, nc, ve yedinci s, n, f ö rencilerinin yazd, , hikâye edici metinlerin çözümleyici puanlama yönergesine göre de erlendirilmesi sonucunda;

Metinlerin biçim özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin kural özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin sözcük özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin cümle özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin paragraf özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin anlat, m özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin ba l, k özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin serim (giri) özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin dü üm (geli me) özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Metinlerin çözüm (sonuç) özellikleri bak, m, ndan düzeyi nedir?

Bu alt problemlerin cevaplanmas,nda çözümleyici puanlama yönergesine göre yap,lan de erlendirmede, metinlerde aranan özelliklerin, metni yazan ö rencilerin cinsiyetine ve s,n,f seviyesine göre ne düzeyde oldu u belirlenmeye çal, lm, t,r.

Ara t,rman,n Önemi: Problem durumunda da ifade edildi i gibi Türkiye'de, yazma ö retimi kapsam,nda, ilkö retim ö rencilerinin yaz,l, anlat,mlar,yla ilgili birçok ara t,rma yap,lm, t,r. Bu ara t,rmalarda Anadolu'nun farklı ehirlerinde, farklı y,llarda ö renim gören ö rencilerin olu turduklar, metinler de erlendirmeye al,nm, t,r. Bilindi i üzere Türkiye'nin en fazla göç alan ve en çok nüfusa sahip olan, en çok okul bulunan ehri stanbul'dur. Ara t,rmalar incelendi inde, stanbul'daki ilkö retim ö rencilerinin yaz,l, anlat,mlar,yla ilgili çal, malar,n say,s,n,n s,-n,rl, oldu u görülmektedir (Uça, 2003). Ayr,ca örneklem say,s,n,n çoklu u da ara t,rman,n önemini art,ran bir unsur olarak dü ünülmektedir.

İlkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Ö retim Program,nda, daha önceki programlara göre, de erlendirme üzerinde daha fazla durulmaktad,r. Ö retim program,n,n yap,s, da bunu gerektirmektedir. Türkiye'de, ilkö retim ikinci kademedede, yaz,l, anlat,m, de erlendirmede çözümleyici puanlama yönergesi kullan,lmad, , gözlenmektedir. Ö retim program,na göre yaz,l, anlat,m, de erlendirmek için bu ara t,rmada kullan,lan çözümleyici puanlama yönergesinin ö rencilerin performanslar,n, göstermesi bak,m,ndan önem arz etmektedir.

Ara t,rma ile ortaya ç,kan durumla ilgili olarak elde edilen sonuçlar,n benzer durumlar,n anla ,lmas,na yönelik örnekler ve durumlar olu turmas, beklenmektedir.

Varsay,mlar: Örnekleme olu turan ö rencilerin evreni temsil etti i, ö rencilerin ciddi ve samimi olarak, severek ve isteyerek metin olu turduklar,,

Ara t,rmac, taraf,ndan ö retim program,n,n amaç ve kazan,mlar,, daha önce kullan,lan yazma de erlendirme ölçekleri, uzman görü leri dikkate al,narak haz,rlanan çözümleyici puanlama yönergesindeki özelliklerin ö rencilerin olu turduklar, metinlerin düzeylerini ölçtü ü varsay,lm, t,r.

S,n,rl,l,klar: Ara t,rma, stanbul ili Anadolu yakas,ndaki ilkö retim okullar,nda ula ,labilen ö rencilerle, kendi alanlar,nda uzman be de erlendirmeciyle, ilkö retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Ö retim Program,n,n (2006) yazma kazan,mlar,yla, ara t,rma kapsam,nda yap,lan uygulamalarla ve 2007-2008 e itim ö retim y,l,yla s,n,rl,d,r.

YÖNTEM

Yöntem; ara t,rman,n modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanmas,, veri toplama araçlar,, uygulama ve verilerin çözümlenmesi sürecini kapsar.

Ara t,rman,n Modeli: İlkö retim alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencilerinin hikâye edici metinlerini çözümleyici puanlama yönergesine göre değerlendirilmeyi amaçlayan bu çal,man,n modeli ö tarama/betimleme modelidir. Bu modelde çok say,da örnek üzerinde çal,ma gerekti inden kesit alma yolu seçilir. ö li kisel tarama modelleri iki ve daha çok say,daki de i ken aras,nda de i menin varl, ,n, ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan ara t,rma modelleridir. li kisel çözümlenme; korelasyon ve kar ,la t,rma yolu ile yap,l,r.ö (Karasar, 2002: 81). Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniklerinden kategori analizi kullan,lm, t,r.

Evren ve Örneklem: Ara t,rman,n evreni stanbul Anadolu yakas,nda bulunan ilkö retim okullar,n,n alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencileridir. Alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencilerinin evrene dâhil edilmesinin sebebi hem bu iki s,n,fa giren ö rencilerin ya lar,n,n birbirine yak,n olmas, hem de 200762008 ö retim y,l,nda yeni ö retim program,n,n bu ö rencileri kapsamas,d,r. Evrene giren bütün ö rencilerin bu ara t,rma kapsam,na girmesi mümkün olmad, , için örneklem alma yoluna gidilmi tir. Evreni temsil eden örneklem grubu tesadüfî örnekleme yoluyla belirlenmi tir. Bu çerçevede çal,ma; stanbul Anadolu yakas,ndaki Fatin Hoca İlkö retim Okulu (Beykoz), Nevzat Ayasbeyolu (Kad,köy), P,narba , (Ümraniye), hsan Kur uno lu (Üsküdar), Rauf Orbay (Üsküdar) ilkö retim okullar,ndan toplam 623 alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencisinin hikâye edici metin yazmalar,yla gerçeğe tirilmi tir. S,n,f ve cinsiyet bak,m,ndan okullara göre ö renci da ,l,mlar, a a ,daki tabloda gösterilmi tir:

Okul	6. s,n,f		7. s,n,f		Toplam	
	Erkek	K,z	Erkek	K,z	Erkek	K,z
Fatin Hoca İlkö retim Okulu	38	32	44	35	82	67
Nevzat Ayasbeyolu İlkö retim Okulu	23	27	17	37	40	64
P,narba , İlkö retim Okulu	39	48	43	36	82	84
hsan Kur uno lu İlkö retim Okulu	22	30	16	20	38	50
Rauf Orbay İlkö retim Okulu	26	16	38	36	64	52
Toplam	148	153	158	164	306	317
Genel Toplam	301		322		623	

Tablo 1. Ara t,rma Örneklemini Olu turan Ö rencilerin Okul, S,n,f ve Cinsiyet Farklar,na Göre Da ,l,m,

Ara t,rma örneklemine giren alt,nc, s,n,fa ö renim gören 301 ö -rencinin 148'i erkek, 153'ü k,z; yedinci s,n,fa ö renim gören 322 ö ren-

cinin 158đ erkek, 164đi k,zd,r. Toplam 623 ö rencinin 306đ, erkek, 317đi k,zd,r.

Verilerin Toplanması: Bu ara t,rmada kullan,lan verilere ula ma sürecini kapsar.

Veri Toplama Araçları: Ara t,rmada veri toplama araçları,; ö -rencilerin yazd, , hikâye edici metinler ve bunlar,n de erlendirilmesinde kullan,lan çözümleyici puanlama yönergesidir.

Ö rencilerin Yazd, , Hikâye Edici Metinler: Ara t,rman,n temelini olu turan veriler, ö rencilere hikâye edici anlat,mı yazd,r,lan kompozisyonlardan elde edilmi tir. *öHikâye edici yazmada amaç, ö rencinin ya anm, olaylar üzerine deneyimini anlatmas,n, ya da hayalî olaylar üzerine bir hikâye olu turmas,n, sa lamakt,r.ö* (Aaron vd. 2002: 2). Bereiter-Scardamaliaö (1982) göre *ötecriibesiz yazarlar, yaz,lar,nda bilgi aç,klamas, yaparlar ya da basit bir hikâye anlat,rlar. Bu tür çal, -malarda planlamaya ya da amaç belirlemeye gerek yoktur.ö* (aktaran Gunning 2006: 462). Ö rencilerin hikâye edici anlat,mı yazmalar,n, kolayla t,rmak için onlardan ya ad,klar,, ahit olduklar,, etkilendikleri olaylar, yazmalar, istenmi tir.

öÖ retim y,l,n,n ilk aylar,nda ö rencilere an,lar,n, anlatt,klar, hikâyeler yazd,rmak gerekir. Ö renciler bu yaz,lar sayesinde ö retmenleri ile deneyimlerini, gerçekleri yazma ko uluyla, payla m, olurlar. Ö retmenler yaz,lardan hareketle ö retime yön verir.ö (Wyngaard-Gehrke 1996: 67). Böylece ö retmen, ö rencilerin durumlar,n, görmü , yaz,lar,ndaki problemlerini tespit etmi olur. Bu belirlemeden sonra da ö retimini ekillendirilebilir. Zieglerö göre (1984: 6) *öÖ renciler, olaylar, yazarken gözlemleriyle birlikte duygu ve dü üncelerini de yazabilirler.ö* Ö rencilerin ya anm, bir olay kar ,s,nda duygu ve dü üncelerini anlatmalar, da sa lanabilir. Albertini ve Schleyö (2003: 127) göre *öö retmenler, ö rencilerden kendi deneyimleriyle ilgili yaz, yazmalar,n, isterler ve ki i hikâyeleri, yazma ö retimi için bir giri kap,s, olarak kullan,l,r.ö* Bu sebeple ara t,rmada kullan,lan hikâye edici metinler, ö rencilerin yaz,l, anlat,mı,ndaki durumunu ortaya ç,karmada etkili araçlard,r.

Çözümleyici Puanlama Yönergesi: Ö rencilerin olu turduklar, metinleri de erlendirebilmek için çözümleyici puanlama yönergesi kullan,lm, t,r (bk. Ek). Çözümleyici puanlama yönergesini olu turan özellikler, ölçütler ve tan,mılar Türkiyeöde daha önce yap,lm, ara t,rmalar,n, yabanc, kaynaklar,n taranmas, ve uzman görü lerinin al,nmas,ya elde edilerek ara t,rmac, taraf,ndan geli tirilmi tir.

Hikâye edici metinler, öçözümleyici puanlama yönergesiöne göre d, yap,, dil ve anlat,m, düzenleme özellikleri bak,m,ndan de erlendiril-

mi tir. Metinlerde d, yap, olarak biçim ve kurallar (yaz,m ve noktalama); dil ve anlat,m olarak sözcük, cümle, paragraf, anlat,m; düzenleme olarak ba l,k, serim, dü üm, çözüm özelliklerinden olu maktad,r. Bu özellikler, metindilbilim ve kompozisyon ö retimi bak,m,ndan ö rencilerin metinlerinde bulunmas, ve de erlendirmesi gereken özelliklerdir:

D, Yap,:

Biçim: Metin alan, içinde ve d, ,nda bo luklar b,rakabilme, okunakl, yazma.

Yaz,m ve noktalama: Yaz,m ve noktalama ile bunlarla ilgili dil bilgisi kurallar,na uyabilme.

Dil ve Anlat,m:

Sözcük: Olay, ve durumu ifade eden sözcükleri seçebilme.

Cümle: Farkl, uzunlukta, yap,da ve dizili te cümleler kurabilme.

Paragraf: Kendi içinde konu bütünlü ü olan paragraflar olu turabilme.

Anlat,m: Olaylar,n anlat,m,nda duygu ve dü ünceleri katma, konuyu ak, ve mant,k bak,m,ndan do ru sunabilme.

Düzenleme:

Ba l,k : Konuya uygun ba l,k bulabilme.

Giri (Serim) : Olay,n geçti i yer, zaman, ki i ve olay hakk,nda bilgi sunma.

Geli me (Dü üm): Olaylar, ak, s,ras,na göre birbirini tamamlayacak biçimde ayr,nt,s,yla anlatabilme.

Sonuç (Çözüm) : Olay anlat,m,n, bitirip olayla ilgili yorum yapabilme.

Hikâye edici yazmayla ilgili çözümleyici puanlama yönergesi ve düzeyleri:

Çok iyi (4) : Gerekli özellikler, do ru ve etkili biçimde yerine getirilmi tir.

yi (3) : Gerekli özellikler, amaca uygun biçimde yerine getirilmi tir.

Orta (2) : Gerekli özellikler, amaca uygun biçimde yerine getirilmeye çal, ,lm, ; ancak eksiklikler vard,r.

Yetersiz (1) : Gerekli özellikler, yerine getirilememi ya da amaca uygun biçimde yerine getirilememi tir.

Özelliklerin düzeyle (boyut/derece) göre tan,m lanmas,nda çok iyi (4) düzeyde ö etkileycilikö, iyi (3) düzeyde ö do ruluk ya da taml,kö,

orta (2) düzeyde öeksiklikö, yetersiz (1) düzeyde öyanl, l,k ya da yoklukö nitelikleri temel al,nm, t,r.

Çal, ma, 2007-2008 öretim y,l,n,n eylül ve ekim aylar,nda yap,l-m, , alt,nc, ve yedinci s,n,f örencilerinin öretim y,l, ba ,ndaki yazma performanslar, ortaya konmaya çal, ,lm, t,r.

Çözümleyici puanlama yönergelerinin haz,rlanması, öyle özetlenebilir:

Birinci a ama çözümleyici puanlama yönergelerinin haz,rlanması,n ve geli tirilmesini kapsar. Ara t,rmac, öncelikle lköretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Öretim Program,nda (2006) yazma temel becerisi kapsam,ndaki amaç ve kazan,malar, incelenmi , bu inceleme sonucunda yazma kuralları,n, uygulama, planl, yazma, farklı türde metinler yazma (olay yaz,lar,), yaz,m ve noktalama kuralları,n, uygulama amaç ve kazan,maları,-n,n, örencilerin metinlerinde uygulanabilirlik düzeyini de erlendirmeye karar vermi tir. lköretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. S,n,flar) Öretim Program,ndaki (2006: 220) yaz,l, anlat,m, de erlendirme formunu incelemi -tir. Bu a amada kaynakçada belirtilen Türkiye'de yazma de erlendirme-siyle ilgili yap,lm, sekiz doktora, iki yüksek lisans tezi, yabancı, dilde üç doktora tezi ve hikâye edici yazmay, de erlendirmede kullan,lan on alt, ölçek ile ABD'deki Kuzeybat, Bölgesi E itim Laboratuvar, (Northwest Regional Laboratory) taraf,ndan haz,rlanan alt, özellikli çözümleyici puanlama yönergeleri (six traits writing rubric) incelenerek ekte sunulan çözümleyici puanlama yönergesi incelenerek temel ögeler belirlenmi tir.

Çal, man,n ikinci a amas,nda puanlama yönergesi haz,rlamayla ilgili kaynak taraması, yap,lm, , Moskal; Leydens (2000), Andrade (2000), Mertler (2001), Graf (2004), Gunning (2006) taraf,ndan yay,mılanan çal, malarda sunulan puanlama yönergesi haz,rlama ilkeleri do rultusunda çözümleyici puanlama yönergelerindeki özelliklerin tan,mlanması, ve düzeylere ayr,lması, i lemeye geçilmi tir.

Çözümleyici puanlama yönergelerindeki özelliklerine ba l, tan,maları,n düzeylere ayr,lması, i leminde yönergedeki de erlendirme düzeyleri be e (çok iyi, iyi, orta, yetersiz, zayıf) ayr,lması, , bu düzeylerde aranan nitelikler tan,mlanması, t,r. As,l uygulama öncesinde Örencilerin yazd, , hikâye edici metinler bu düzeylere göre de erlendirilmi tir; ancak tan,malama düzeyleri aras,ndaki ayr,m,n tam olarak yap,lamamas,, be düzeyli de erlendirmenin zor oldu u görülmü tür. Daha önce incelenen yönergeler dikkate alınarak üç düzeyli (çok iyi, orta, zayıf) tan,mlamaya gidilmi -tir. Bu defa metinler, üç düzeyli yönergeye göre de erlendirilmi ; ancak aranan özelli e karar verme konusunda özellikle orta ve zayıf düzey aras,nda kararsızlıklar geçirilmi tir. Örencilerin yazd, , metinlerdeki kimi niteliklerin orta ve zayıf düzey aras,nda bir tan,mlamaya gerek duyuldu u gözlenmi tir. Üç düzeyli yönergeye göre de erlendirme yapman,n da

s,n,rl,l,klar, ve uzman görüşleri de dikkate alınarak değerlendirme düzeylerinin dörde çıkarılmasına karar verilmiştir. Dört düzeyden (çok iyi, iyi, orta, yetersiz) oluşan yönergeye tanımlar getirilerek öğrencilerin yazdığı metinler de değerlendirilmiş ve diğer de değerlendirme denemelerinde kullanılan güçlüklerin daha az yapıldığı gözlenmiştir.

Daha sonra üç okuldan sekiz Türkçe öğretmenleriyle ve araştırmaya gönüllü olarak katılan bir Türkçe öğretmeni (altın, de değerlendirme) ile görüşülmesi, araştırma, tarafından hazırlanan yönergeler ve öğrencilerin yazdığı anlatım becerileri hakkında iki oturumda fikir alınması ve bulunmuştur. Öğretmenler, üç yönergenin de uygulanması zor olacak ve zaman alacak; ancak değerlendirme çözümleyici olacaksa en iyisinin dört düzeyli yönerge olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Araştırmaya gönüllü olarak katılan ve kendi alanlarında uzman (biri doktor, üçü uzman) olan değerlendirmeçilerin (ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci değerlendirme) de görüşlerine başvurulmuş, onların da aynı fikirde birleştiği gözlenmiştir. Hem öğretmenlerle hem de uzmanlarla yapılan görüşmelerde, yönergede birtakım değişikliklere gidilerek yönergeye son ekli verilmiştir. Bundan sonraki adımda uygulama yapılmıştır.

Uygulama (İlk): Uygulama dört adımdan oluşmaktadır.

Birinci Adım: Ön uygulama niteliindedir. Ön uygulama, Üsküdar Sabri Artam Vakfı İlköğretim Okulundan 31 beşinci sınıf, 34 altın, sınıf, 36 yedinci sınıf olmak üzere toplam 101 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Ön uygulama iki ders saati sürmüştür. Birinci saat hikâye edici metinler hakkında bilgi verilmesi (yaklaşık 15 dk), öğrencilerin yazarken nelere dikkat etmeleri sözlü olarak anlatıldıktan sonra (yaklaşık 10 dk) öğrencilerin sorularını cevaplandırıldı (5-6 dk). Geri kalan sürede öğrencilerin düşünmesine ve plan yapmasına ayrılmıştır (yaklaşık 10 dakika). İkinci ders saatinde ise öğrenciler verilen görevi yerine getirerek metin oluşturmuştur.

Ön uygulama sonucunda birinci ders saati (40 dk) bilgi verme, güdüleme ve planlama için; ikinci ders saati (40 dk) metin yazmak için yeterli bir süre olduğu tespit edilmiştir.

İkinci Adım: Ön uygulama sonucunda elde edilen verilerle, aslında uygulama sonucunda kullanılacak puanlama yönergesi üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Daha sonra tekrar uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu adımdan sonra puanlama yönergesi, tekrar gözden geçirilmiş, kimileri tanımlamaları nitelikleri değiştirilerek düzenlenmiştir.

Üçüncü Adım: Aslında uygulama, Fatma Hoca ÖZ, Nevzat Ayasbeyolu ÖZ, Pınarbaşı ÖZ, Hsran Kurunoğlu ÖZ, Rauf Orbay ÖZ'de 24 Eylül 2007- 25 Ekim 2007 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Aslında uygulama, ön uygulamadaki gibi iki ders saati sürmüştür. Aslında uygu-

lama sonucunda elde edilen veri kaynaklar, okullara ve s,n,flara göre tasnif edilmi tir.

Dördüncü A ama: Ara t,rmada kullan,lan puanlama yönergesinin güvenilirli ini belirlemek için öde erlendirmeciler aras, uyumö (interrater reliability) yöntemine ba vurulmu tur. De erlendirmeciler aras, uyumu anlamak için bir ön uygulama yap,lm, t,r. Ara t,rmac,, tasnif etti i ö - renci yaz,lar,ndan tesadüfî olarak 63 adet kompozisyon seçmi tir. Ara - t,rmac, ve bir de erlendirmeci (Türkçe ö retmeni), ö renci yaz,lar,n,n baz,lar,n, birlikte ve ayn, anda, baz,lar,n, farklı zamanlarda farklı yerlerde de erlendirmi tir. Bu de erlendirme denemelerinde ö renci yaz,lar,n-daki niteliklere göre uzman görü ü de al,nm, , puanlama yönergesinde baz, de i iklikler yap,larak tekrar düzenlenmi tir. Düzenleme sonucunda ayn, yaz,lar tekrar de erlendirmeye al,nm, ve ön uygulamada iki de erlendirmeci aras,ndaki uyumun (,87) bu tür çal, malar için yüksek bir korelasyonda oldu u görülmü tür.

De erlendirmeciler aras, uyum yönteminde as,l uygulama için, ön uygulamada de erlendirilen kâ ,tlar,n d, ,nda kalan, as,l uygulamadaki örneklem grubunu olu turan 623 ö renci metni aras,ndan tesadüfî olarak 200 (100üi alt,nc, s,n,f, 100üi yedinci s,n,f) metin seçilmi ve biri ö retim görevlisi doktor; ikisi ara t,rma görevlisi uzman, biri uzman olmak üzere iki Türkçe ö retmenine, toplam, be gönüllü de erlendirmeciye da ,t,lm, t,r. Puanlama güvenilirli ini art,rmak için de erlendirmeci ve de erlendiren metin say,s,n,n çok olmas, tercih edilmi tir. De erlendirmeciler aras, uyumun hangi düzeyde oldu unu belirleyebilmek için çe itli çözümler yap,lm, t,r. Sonuç olarak alt, de erlendirmeci aras,nda; çözümlenici puanlama yönergesindeki yedi özelli in (biçim, yaz,m ve noktalama, sözcük, paragraf, ba l,k, giri , sonuç) yüksek derecede, üç özelli in (cümle, anlat,m, geli me) ise orta derecede bir ili ki oldu u belirlenmi tir (Bu çal, mada kullan,lan çözümlenici puanlama yönergesinin, de erlendirmeciler aras, uyum çal, mas,yla ilgili ayrınt,l, bilgi için bk. Beyreli-Ar., 2009).

Verilerin Çözümlemesi: Verilerin çözümlenmesinde kategori analizi kullan,lm, t,r. *ÖKategori analizi, genel olarak belirli bir mesaj,n önce birimlere bölünmesini ve ard,ndan bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler hâlinde gruplandır,mas,n, ifade eder. Analiz kategorileri çok çe itli boyutlara dayanabilir. Örne in mesaj,n konusu, yönü, ta ,- d, , de erler, amaçlar ve niyetler, amaçlara ula mada ba vurulan yollar, ki ileri betimlemede kullan,lan özellikler, mesaj,n kayna ,, mesaj,n hedefledi i ki i veya kitleler, olaylar,n geçti i yer ve zaman, çat, ma konular, gibi mesaj,n söyledi i eye ili kin boyutlar ile mesaj,n tipi, biçimi, ileti imin gramer özellikleri, sentaks,, retori in yöntemleri gibi mesaj,n söylenme tarz,yla ilgili boyutlar kategorilendirmede esas al,nabilir.ö*

(Bilgin, 1995: 96-97). Bu çal, mada daha önce belirtilen on özellik, de-erlendirme kategorilerini olu turmaktad,r.

Ö renciler taraf,ndan olu turulan metinler, çözümleyici puanlama yönergesine göre de erlendirilmi tir.

De erlendirme a amalar, öyle özetlenebilir:

Ö rencinin yazd, , metin okunmadan önce metinde anlat,lanlardan ve metindeki di er özelliklerden etkilenmemek için biçim özellikleri bak,m,ndan metin alan, içindeki ve d, ,ndaki bo luklara dikkat edilir.

Metin ba tan sona h,zl, bir biçimde okunur. Bu okuyu ta ö renci-nin yaz,s,na al, ,lmaya çal, ,l,r. Metinde anlat,lan konu ve olay anlamaya çal, ,l,r. İlk okuma sonunda -varsa- okunmas, güç olan sözcüklere dikkat edilir. Biçim özelliklerine puan verilir. Bu arada ö rencinin anlat,m, hak-k,nda bir fikir edinilir. Sözcük seçimi, cümle uzunluklar,, paragraf bütünlü ü ve yaz,m ve noktalama yapı,lan hatalar göz önünde bulundurulur; ama bunlara puan verilmez.

İkinci okuyu ta giri , geli me, sonuç özellikleri okunur ve bunlara puan verilir. Son olarak konuyu yans,tmas, bak,m,ndan ba l, a puan verilerek düzenleme özellikleri de erlendirilmi olur.

Üçüncü okuyu ta sözcük, cümle ve paragraf özelliklerine puan ve-rilir. Bu a amada niteleyici sözcüklere ve kal,pla m, ifadelerin kullan,l-mas,na; cümle yapı,lar,na, dizili lerine dikkat edilir.

Kural özelliklerine puan vermek için metne tekrar göz gezdirilir, önceki okuyu larda edinilen intibalar da dikkate al,narak yaz,m ve nokta-lama kuralları,na uyumla ilgili puan verilir.

Son olarak anlat,m özelliklerine puan verilerek de erlendirme sü-reci tamamlanm, olur. De erlendirme sürecinde kimi özelliklerin (biçim, yaz,m ve noktalama, cümle) puanlaması, hata say,m,na dayan,r.

Metin yazarları, n,n, s,n,f ve cinsiyete göre tasnif edilerek metinlere verilen puanlar excel program,na tek tek girilmi tir. Daha sonra biçim, kural, sözcük, cümle, paragraf, anlat,m, ba l,k, serim, dü üm, çözüm özelliklerine göre gruplandır,lm, t,r. Gruplandır,ma sonucunda her özel-likten al,nan puanlar, n hesaplamaları, yapı,lm, t,r. Böylelikle s,n,f ve cin-siyet ayr,m,na göre verilen puanlar, yönergeyi olu turan özelliklere göre gruplandır,lm, t,r. Veriler excel program,nda yüzde hesapları, al,narak çözümlenmi tir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Ara t,rma verilerinin toplanması, ve çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, n, çözümleyici puanlama yönergesine göre d, yapı,, dil ve anlat,m, düzenleme özelliklerine göre yorumlanması, içerir (Tablolarla sunulan istatistikî bilgilerin tam olarak anlaşı,mas, için ekte sunulan yö-

nergenin incelenmesi, tan,mlar,n dört düzeye göre ayr,lmas,n,n ve her özellik puanlamas,n,n 4 üzerinden yap,lmas, göz önünde bulundurulma-l,d,r.).

D, Yap,: Metinlerin d, yap, bak,m,ndan de erlendirilmesinde biçim ile yaz,m ve noktalama özellikleri esas al,nm, t,r.

D, yap,	Özellik	Erkek	K,z	Ortalama
6. S,n,f	Biçim	1,77	2,18	1,97
	Yaz,m ve Noktalama	1,41	1,82	1,61
	Ortalama	1,59	2,00	1,79
7. S,n,f	Biçim	1,86	2,44	2,15
	Yaz,m ve Noktalama	1,59	1,84	1,72
	Ortalama	1,73	2,14	1,94

Tablo 2. Metinlerin D, Yap, Özellikleri Bak,m,ndan Ba ar, Ortalamalar,n,n Cinsiyete Göre Da ,l,m,

Tablo incelendi inde d, yap, özellikleri bak,m,ndan her iki s,n,f seviyesinde de k,z ö rencilerin erkeklerden daha ba ar,l, oldu u anla ,l-maktadır.

Biçim özelli i bak,m,ndan ö rencilerin genel olarak metin alan,n,n d, ,nda ve içinde, sat,rlar ve paragraflar aras,nda b,rakt,klar, bo luklar birbirine uygun ve hizal, olmad, , için *orta düzeyde* bir ba ar, tespit edilmi tir.

Yaz,m ve noktalama özellikleri bak,m,ndan ö renciler en az üç noktalama kural,na uymad,klar,ndan ve sözcük yaz,m,nda en az üç yaz,m hatas, yapt,klar,ndan de erlendirme ortalamalar, *yetersiz ile orta düzey* aras,ndadır.

D, yap,	Özellik	Cinsiyet	Yetersiz (%)	Orta (%)	yi (%)	Çok iyi (%)	Top.
6. S,n,f	Biçim	Erkek	38,5	48	11,5	2	100
		K,z	22,3	45,1	24,8	7,8	100
	Yaz,m ve noktalama	Erkek	64,2	30,4	5,4	0	100
		K,z	41,2	39,8	14,4	4,6	100
7. S,n,f	Biçim	Erkek	37,3	42,4	17,1	3,2	100
		K,z	16,5	36,6	32,9	14	100
	Yaz,m ve noktalama	Erkek	56,3	28,5	14,6	0,6	100
		K,z	40,9	36	21,3	1,8	100

Tablo 3. Metinlerin D, Yap, Özelliklerinin Düzeylere Göre Yüzdeler (%) Da ,l,m,

Tablo incelendi inde biçim özellikleri bak,m,ndan iki s,n,f seviyesinde de orta düzeyde; yaz,m ve noktalama özellikleri bak,m,ndan yeter-

siz düzeyde birikme oldu u görülmektedir. Yaz,m ve noktalama bak,m,ndan iki s,n,f seviyesinde de erkek ö rencilerin yar,s,ndan fazlas,n,n (%64,2-%56,3) yetersiz düzeyde oldu u, iyi ve çok iyi düzeyde ise bu ba ar, oran,n,n dü ük oldu u anla ,lmaktad,r. Yaz,m ve noktalama özelli inden alt,nc, s,n,ftaki erkek ö rencilerden hiçbirinin çok iyi düzeyde olmamas, dikkat çekicidir.

Dil ve Anlat,m: Metinlerin dil ve anlat,m bak,m,ndan de erlendirilmesinde sözcük, cümle, paragraf ve anlat,m özellikleri esas al,nm, t,r.

Dil ve anlat,m	Özellik	Erkek	K,z	Ortalama
6. S,n,f	Sözcükler	2,00	2,31	2,16
	Cümleler	1,90	2,26	2,08
	Paragraflar	1,82	2,13	1,97
	Anlat,m	1,88	2,37	2,12
	Ortalama	1,90	2,27	2,08
7. S,n,f	Sözcükler	2,04	2,34	2,19
	Cümleler	1,82	2,20	2,01
	Paragraflar	1,79	2,30	2,05
	Anlat,m	1,94	2,29	2,12
	Ortalama	1,90	2,28	2,09

Tablo 4. Metinlerin Dil ve Anlat,m Özellikleri Bak,m,ndan Ba ar, Ortalamalar,n,n Cinsiyete Göre Da ,l,m,

Tablo incelendi inde dil ve anlat,m özellikleri bak,m,ndan her iki s,n,f seviyesinde de k,z ö rencilerin erkek ö rencilerden daha ba ar,l, oldu u görülmektedir. Yedinci s,n,f ö rencilerinin ba ar, ortalamas, (2,09) alt,nc, s,n,f ö rencilerinin ortalamas,ndan (2,08) daha yüksektir; ancak bu fark,n asgari düzeyde oldu u görülmektedir. Dil ve anlat,m özellikleri bak,m,ndan alt,nc, ve yedinci s,n,ftaki erkek ö rencilerin ba ar, ortalamas,n,n birbirine bu kadar yak,n olmas, beklenmeyen bir sonuçtur. Alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencileri aras,ndaki 0,01dik puan fark,, yedinci s,n,f k,z ö rencilerinin alt,nc, s,n,f k,z ö rencileri aras,ndaki farktan kaynaklanmaktadır.

Ö renciler, sözcük özellikleri bak,m,ndan anlaml, ve görevli sözcükleri tekdüze biçimde (s,kl,kla isim ve fiil) kulland,klar,, durumu veya olay, ifade eden sözcük ve kal,p la m, ifadeleri az kulland,klar, veya bunlar, eksik ve yanl, biçimde kulland,klar, için genelde *orta düzey* olarak de erlendirilmi tir.

Cümle özellikleri bak,m,ndan, metinlerde cümle kurulu lar,ndaki hatalar, cümlelerin tekdüze dizili i, cümlelerin birbiriyle ba lant,lar,ndaki problemler, sebep-sonuç, amaç-sonuç cümleleri ile tasvir cümlelerinin az olmas, nedeniyle *orta düzeydedir*. Yedinci s,n,f ö rencileri, alt,nc, s,n,f-

lardan daha uzun cümleler kurduklar, için bu cümleleri kurmada hatalar yapm, lard,r ve bu hatalar sebebiyle de erlendirme ortalamalar, daha dü ük olmu tur.

Paragraf özellikleri bak,m,ndan, paragraflar,n kendi içindeki konu bütünlü ünün tam olmamas, ve paragraflar aras, geçi lerin ve ba lant,lar,n eksik olmas, veya uygun olmamas, ve özellikle tek paragrafl,k metinler yazmalar,, ö rencilerin *orta düzeyde* bir ba ar, göstermelerine sebep olmu tur. Bu sonuçtaki en önemli etken ise birinci kademe Türkçe ö retim Program,ında paragraf konusunun olmamas,d,r. Buna ra men yedinci s,n,ftaki erkek ö rencilerin metinlerindeki paragraf özellikleri alt,nc, s,n,ftaki k,z ve erkek ö rencilerinin yazd,klar,ndan daha ba ar,s,z olmas, bu etkeni temel sebep olarak göstermede bir anlam ifade etmemektedir.

Anlat,m özellikleri bak,m,ndan, ö renciler, metin türüne uygun bir anlat,m sergilemi tir; ancak genel olarak sadece olaylar, s,ralam, lar, duygu ve dü ünceleri belirtmekte yetersiz kalm, lard,r. Konu, amaca uygun biçimde sunulsa da ak, /mant,k bak,m,ndan yap,lan hatalar anlat,m,n *orta düzeyde* olmas,na neden olmu tur.

Dil ve Anlat,m	Özellik	Cinsiyet (%)	Yetersiz (%)	Orta (%)	iyi (%)	Çok iyi (%)	Toplam
6. S,n,f	Sözcükler	Erkek	18,2	64,9	15,5	1,4	100
		K,z	8,5	58,8	25,5	7,2	100
	Cümleler	Erkek	24,3	61,5	13,5	0,7	100
		K,z	8,5	60,1	27,5	3,9	100
	Paragraflar	Erkek	38,5	41,2	19,6	0,7	100
		K,z	28,7	35,3	30,1	5,9	100
	Anlat,m	Erkek	30,4	52	16,2	1,4	100
		K,z	9,8	51,6	30,1	8,5	100
7. S,n,f	Sözcükler	Erkek	15,2	67,1	15,8	1,9	100
		K,z	5,5	56,7	36	1,8	100
	Cümleler	Erkek	27,8	61,4	10,8	0	100
		K,z	8,6	63,4	27,4	0,6	100
	Paragraflar	Erkek	48,8	25,9	22,8	2,5	100
		K,z	21,3	33,5	37,2	8	100
	Anlat,m	Erkek	22,2	60,8	17	0	100
		K,z	10,4	54,2	31,1	4,3	100

Tablo 5. Metinlerin Dil ve Anlat,m Özelliklerinin Düzeylere Göre Yüzelik (%) Da ,l,m,

Tablo incelendi inde dil ve anlat,m özellikleri bak,m,ndan iki s,n,f seviyesinde de orta düzeyde birikme oldu u görülmektedir. Sadece paragraflar özelli inde yedinci s,n,f erkek ö rencilerinin yazd, , metinlerde

yetersiz düzeyde birikme vardır. Her iki s,n,f seviyesinde iyi ve çok iyi düzeyde k,z örencilerin oran, erkek örencilerden fazladır.

Cümleler ve anlatım özelliklerinde yedinci s,n,f'taki erkek öğrencilerin yazdığı, metinlerden hiçbirinin çok iyi düzeyde olmaması, dikkat çekicidir.

Her iki tablo incelendiğinde her iki s,n,f'ta her iki cinsiyetteki öğrencilerin genel olarak dil ve anlatım özelliklerinden beklenen düzeyde olmadığı, görülmektedir.

Düzenleme: Metinlerin düzenleme bakımından değerlendirilmesinde bağlaç, giriş, gelişme ve sonuç özellikleri esas alınmıştır.

Düzenleme	Özellik	Erkek	K,z	Ortalama
6. S,n,f	Bağlaç	2,08	2,23	2,15
	Giriş	1,95	2,33	2,14
	Gelişme	1,93	2,22	2,07
	Sonuç	1,80	2,15	1,97
	Ortalama	1,94	2,23	2,08
7. S,n,f	Bağlaç	2,15	2,41	2,28
	Giriş	2,19	2,37	2,28
	Gelişme	1,81	2,20	2,01
	Sonuç	1,76	2,15	1,96
	Ortalama	1,98	2,28	2,13

Tablo 6. Metinlerin Düzenleme Özellikleri Bakımından Bağlaç, Ortalamalar, Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo incelendiğinde düzenleme özellikleri bakımından her iki s,n,f seviyesinde de k,z öğrencilerin erkek öğrencilerden daha bağlaçlı olduğu görülmektedir. Yedinci s,n,f öğrencilerinin bağlaç ortalaması (2,13) düzenleme özellikleri bakımından altıncı s,n,f öğrencilerinin ortalamasından (2,08) daha yüksektir. Çözümleyici puanlama yönergesine ortalama puan aralıkları, orta düzeydedir.

Bağlaç özellikleri bakımından, öğrencilerin yazdıkları metinlere buldukları bağlaçlar genellikle konuyla ilgili olması nedeniyle bağlaçlı ifadeler olduğu için orta düzeydedir.

Giriş özellikleri bakımından, öğrenciler konu veya olay, tanıtmaya yarayan ipuçları, veya bilgiler sunmuşlardır. Ancak ki, yer, zaman unsurlarıyla ilgili ifadelerin eksik kullanılması, nedeniyle orta düzeyde bir bağlaç gösterimlidir.

Gelişme özellikleri bakımından ayrıntıya az yer verilmesi ya da ayrıntıların gereksiz olması, olayların akışındaki kopukluklar ve betimleme-

lere pek yer verilmemesi nedeniyle dü ü m bölümlerinde ö rencilerin yapt , düzenlemeler *orta düzeydedir*.

Sonuç özellikleri bak,m,ndan, olaylar,n tam olarak bitirilmemesi, bitirilse de duygu, dü ünçe ve yorumlara az yer verilmesi nedeniyle ba a r,, *orta düzeydedir*.

Düzenleme	Özellik	Cinsiyet	Yetersiz	Orta	iyi	Çok iyi	Toplam
6. S,n,f	Ba l,k	Erkek	13,5	68,2	14,9	3,4	100
		K,z	8,5	65,3	20,3	5,9	100
	Giri	Erkek	22,3	60,8	15,5	1,4	100
		K,z	13,1	47,7	32	7,2	100
	Geli me	Erkek	24,3	58,1	17,6	0	100
		K,z	17	49,7	27,5	5,9	100
	Sonuç	Erkek	37,4	54,7	12,8	0	100
		K,z	17,6	52,3	27,5	2,6	100
7. S,n,f	Ba l,k	Erkek	18,4	51,3	27,2	3,2	100
		K,z	12,8	40,9	38,4	7,9	100
	Giri	Erkek	24,7	38,6	29,1	7,6	100
		K,z	16,5	39	34,8	9,8	100
	Geli me	Erkek	34,2	50,6	13,9	0,6	100
		K,z	10,4	61	26,8	1,8	100
	Sonuç	Erkek	43,7	37,3	17,7	1,3	100
		K,z	18,9	50,6	26,2	4,3	100

Tablo 7. Metinlerin Düzenleme Özelliklerinin Düzeylere Göre Yüzelik (%) Da ,l,m,

Tablo incelendi inde her iki s,n,f seviyesinde de orta düzeyde birikme oldu u görülmektedir. Sadece yedinci s,n,f erkek ö rencilerin yazd , , metinlerin sonuç özelli inde yetersiz düzeyde birikme tespit edilmi tir.

SONUÇ VE TARTI MA

Çözümleyici puanlama yönergesine göre yap,lan de erlendirmede örneklem grubunu olu turan ö rencilerin yazd , , hikâye edici metinlerin genel olarak *orta düzeyde* oldu u belirlenmi tir. D, yap, özellikleri d,- ,nda kalan di er boyutlarda orta ile iyi aras,nda; fakat orta düzeye yak,n bir sonuç ortaya ç,km, t,r.

Çözümleyici puanlama yönergesine göre orta düzeydeki hikâye edici metinler; metinde olmas, gereken özellikler amaca uygun biçimde yerine getirilmeye çal ,lm, ; ancak temelde eksikliklerin bulundu unu gösterir.

	Özellikler	6.S,n,f	7.S,n,f
D, yap,	Biçim	1,97	2,15
	Yaz,m ve Nokta-lama	1,61	1,72
Dil ve anlat,m	Sözcük	2,15	2,19
	Cümle	2,08	2,01
	Paragraf	1,97	2,05
	Anlat,m	2,12	2,12
Düzenleme	Ba l,k	2,15	2,28
	Giri	2,14	2,28
	Geli me	2,07	2,01
	Sonuç	1,97	1,96

Tablo 8. Alt,nc, ve Yedinci S,n,f Ö rencilerinin Yazd,klar, Metinlerin Ba ar, Ortalamalar,

Tablo incelendi inde alt,nc, ve yedinci s,n,f ö rencilerinin yazd, , metinlerdeki anlat,m özelli i ortalamalar,n,n e it oldu u; bunun d, ,nda birbirine en yak,n ortalamam,n sonuç, birbirinden en uzak ortalamam,n biçim özelli i oldu u görülmektedir.

Puan ortalamalar,na bak,ld, ,nda di erlerine göre yaz,m ve noktalama özelliklerindeki ba ar, oran,n,n daha dü ük oldu u görülmektedir. En yüksek ba ar, ortalamas, ise ba l,k ve giri özellikleridir.

Ara tırma bulgular,na göre her iki s,n,f seviyesinde de k,z ö rencilerin, erkek ö rencilerden daha ba ar,l, metinler olu turduklar, tespit edilmi tir. Bu bulgulara paralel olarak kimi ara tırmalarda (im ek 2000; Pearson 2000; Bölükba 2006; Ar,c,-Ungan 2008) k,z ö rencilerin yazma becerilerinin erkeklerden daha geli mi oldu u belirlenmi tir.

Alt,nc, s,n,f ö rencileri, ba ar, ortalamalar,na göre cümle, geli me ve sonuç özellikleri bak,m,ndan yedinci s,n,f ö rencilerinden daha ba ar,l, bulunmu tur. Bu ortalamalar ara tırmada beklenmeyen sonuçlard,r. Çünkü yedinci s,n,f ö rencileri alt,nc, s,n,ftakilerden daha çok e itim alm, , yazma bak,m,ndan da daha deneyimli olduklar, dü ünülmü tür.

Yedinci s,n,f ö rencilerinin yazd, , metinlerin de erlendirme ortalamalar,na göre biçim, yaz,m ve noktalama, sözcük, paragraf, giri özellikleri bak,m,ndan alt,nc, s,n,f ö rencilerinden daha ba ar,l, bulunmu tur. ki s,n,f,n anlat,m özelli i ortalamas,n,n birbirine e it olmas, beklenmeyen bir sonuçtur.

Ara tırmada ö rencilerin yaz,m ve noktalama kurallar,na uymada birçok s,k,nt,lar,n,n oldu u tespit edilmi tir. nce (2006) üçüncü-sekizinci s,n,f; Deniz (2000), İkinci (2006) ve Alkan (2007) be inci s,n,f; Uça (2003) alt,nc, s,n,f; Maltepe (2006) alt,nc,-sekizinci s,n,f; Özbay (2000)

ve Kırbacı (2006) sekizinci sınıf, Ayaz (2007) dokuzuncu sınıf; Çakır (2003), üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yazma ve noktalama kurallarına uyma konusunda öğrencilerin sıklıkla yanlışlar yaptıkları, noktalama işaretlerini kullanmadıkları, eksik veya yanlış kullandıkları, tespit edilmiştir. Hem bu araştırmada hem yukarıda adı geçen araştırmalarda farklı yıllarda farklı seviyedeki örneklem grupları yazılı anlatımlarında çok hata yaptıkları, anlamaktadırlar. Sözü edilen araştırmalarda öğrencilerin her kademede yazma ve noktalamada eksiklerinin dile getirilmesi, Türkiye'de yazma ve noktalama kuralları, öğretmede ve öğrenmede problemlerin olduğu göstermektedir. Öğretim programları ve ders kitapları incelendiğinde yazma ve noktalama kuralları her öğretim yılı için belirlenmektedir. Buna rağmen her kademede öğrencilerin bu hatalarını görülmemesi yazma ve noktalama kuralları öğretmede kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Örneklem grubu öğrencilerinin sadece % 80'inin bitirilen el yazması kullandıkları, daha çok matbu harfleri tercih ettikleri görülmüştür. Bu da öğrencilerin bitirilen el yazması kullanmaya henüz alışmadıklarını göstermektedir.

Örneklem grubu öğrencilerinin yazdığı metinlerde dil ve anlatım özelliklerini yerine getirmede problemleri olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin özellikle paragraf yapmada sıkıntılar ya da metni genellikle tek paragraf hâlinde ortaya çıkardıkları gözlenmiştir. Ayrıca cümle kurmada birçok yanlışlar yaptıkları ve genelde metinlerinde çok kısa cümlelere yer verdikleri belirlenmiştir. Metinlerde sorular ve bazı cümlelerde birçok hata yapıldığı tespit edilmiştir. Özbay (2000), İmrek (2000), Ayaz (2007) tarafından yapılan araştırmalarda da öğrencilerin cümle kurmada sıkıntıları olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yazdıkları olaylar düzenlemede de birtakım problemleri olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin özellikle olay anlatımını detaylandırmada olay sırasına göre anlatmada sıkıntılar ya da olay anlatımını sonuçlandırmadıkları tespit edilmiştir. Bu tespitlere paralel olarak Özbay (2000), Çökün (2005) da buna benzer sonuçlar dile getirmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına göre örneklem grubu öğrencilerinin yazdığı metinlerin genel olarak beklenen seviyede olmadıkları görülmektedir. Daha önce yapılan birçok çalışmada (Özbay 2000; Deniz 2000; Çökün 2005) öğrencilerin yazma becerilerinin genel olarak beklenen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Farklı değerlendirme araçları kullanılsa da bu çalışmadaki sonuçlarla zikredilen araştırmadaki sonuçlar birbirine benzer özellikler göstermektedir.

7. ÖNER LER

İkõ retim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Ö retim Programında belirtilen kazanımların tam olarak gerçekleştirilmesi için öğrencilerin yazma becerisiyle ilgili deneyimlerinin artırılması gerekir. Öğrencilerin daha çok yazması, öğrenci öğretmenlerin yazma becerilerine gerekli önemi vermesi, düzenleme ve düzeltme çalışmalarının artırılması gerekir. Ayrıca yazmaya ayrılan süre de artırılmalıdır.

İkõ retim öğrencileri dördüncü sınıftan sekizinci sınıfa kadar Türkçe derslerinde yazma ve noktalama ile ilgili konularla karşılaşmaları arasında bu ara tırma sonuçlarına göre en başarılı oldukları özelliklerdir. Derslerde yazma ve noktalama ile ilgili konular, etkinliklerle sunulmuş, öğrencilerin kendi yazdıkları metinleri yazma ve noktalama bakımından düzeltme çalışmalarının artırılması gerekir.

Öğrencilerin cümle kurmada sıkıntıları azaltmak için dil bilgisi konusu olarak cümlenin öğeleri üzerinde durulmalı; ancak bunu bir dil bilgisi konusu olmaktan kurtararak yazmada uygulamalı hâle getirilmelidir.

Öğrenciler için kitaplarındaki yazmayla ilgili boşluk doldurma ve tırme gibi etkinliklerin yerine metin yazmaya (cümleden büyük birimler, paragraf, giriş, bölümü, sonuç bölümü, gelişme bölümü, özet, tam metin) yönelik çalışmaların yapılması gerekir.

Öğrencilerin yazma becerilerini yazı vasıtasıyla iyileştirmeye yönelik çok iyiye geçirmek için Türkçe öğretmenlerine çok önemlidir. Bunun için öğretmenler her öğretim yılında öğrencilerin yazma durumlarını tespit etmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır. Yapılan çalışmalara göre de öğretim programlarında değişiklik yaparak öğrencilere faydalı olmaya çalışmalıdır. Öğretim yılında öğrencilere metin yazdırıp bunları değerlendirerek uygulamaları, öğretimin ne denli başarılı olacaktır, sonuçları değerlendirilmelidir.

Hem dil bilgisi, hem de yazma ve noktalama konularının sınavlarında çoktan seçmeli soruların yerine mutlaka metin yazma uygulamaları yapılması gerekir.

Bu ara tırmada kullanılan çözümleyici puanlama yönergesine benzer (hikâye edici, bilgilendirici metinlere göre hazırlanan) yönergelerin hem ders aracı, hem de değerlendirme aracı olarak kullanılması hem öğrencilerin başarılarının artırılmasına, hem de öğretmenlerin kullanılması, bir değerlendirme aracı olarak kullanılması yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- A CA, Hüseyin (2003), *Yaz,l, Anlat,m*, Gündüz E itim ve Yay,nc,l,k, Ankara.
- AKTA , erif-Gündüz, Osman (2004), *Yaz,l, ve Sözlü Anlat,m Kompozisyon Sanat,, Akça Bas,m Yay,m, Ankara.*
- AKYOL, Hayati (2006), *Yeni Programa Uygun Türkçe Ö retim Yöntemleri*, Kök Yay,nc,l,k, Ankara.
- ALBERT N , John A.-Schley, Sara (2003), "Writing: Characteristics, Instruction, and Assessment" *Oxford Handbook of Deaf Studies, Language, and Education*, (Ed. Mark Marschark-P. Elizabeth Spencer), Oxford Universty Press, New York, s. 123-135.
- ALKAN, Zeynep N. (2007), *lkö retim Be inci S,n,f Ö rencilerinin Yaz,l, Anlat,m Hatalar,,* (Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yay,m lanmam, Yüksek Lisans Tezi), Eski ehir.
- ANDRADE, Heidi G. (2000), "The Effects of Instructional Rubrics on Learning to Write" *Current Issues in Education* [on-line] S. 4, 4. <http://cie.ed.asu.edu/volume4/number4/> (son eri im 21 ubat 2006).
- ARI, Gökhan (2008), *Ö rencilerin Hikâye Edici Metinlerinin Çözümleyici Puanlama Yönergesine Göre De erlendirilmesi (6. ve 7. S,n,f Örne i)*, (Marmara Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,m lanmam, Doktora Tezi), stanbul.
- ARICI, Ali Fuat-Ungan, Suat (2008), "lkö retim kinci Kademe Ö rencilerinin Yaz,l, Anlat,m Çal, malar,n,n Baz, Yönlere De erlendirilmesi" *Dumlup,nar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 20, s. 317-328.
- ARTER, Judith A.-Spandel, Vicki vd. (1994) "The Impact of Training Students to Be Self-Assessors of Writing" *Annuals Meeting of The American Educational Research Association- April, 4-8*, ERIC Document Reproduction Service Nu. 370975.
- AYAZ, Fatih (2007), *Ankara lnde Lise Birinci S,n,f Ö rencilerinin Yaz,l, Anlat,m Becerilerinin ç Yap, Bak,m,ndan Geli imi Üzerine Bir nceleme*, (Gazi Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,m lanmam, Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BAB N, Edith-Harrison Kimberly (1999), *Contemporary Composition Studies a Guide to Theorist&Terms*, Greenwood Publishing, Portsmouth.
- BEYREL , Latif-Ar., Gökhan (2009) "The Use of Analytic Rubric in the Assessment of Writing Performance-inter-rater Concordance Study" *Kuram ve Uygulamada E itim Bilimleri*, 9, (1), s. 105-125.
- B LG N, Nuri (1995), *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çal, malar*, Sistem Yay,nc,l,k, stanbul.
- BÖLÜKBA , Fatma (2006), "Ö rencilerin Okuma ve Yazmaya Yönelik Tutumlar,n,n Baz, De i kenler Aç,s,ndan De erlendirilmesi" *Ça da E itim*, S. 333, s. 32-39.

- CALP, Mehrali (2005), *Özel Öretim Alan, Olarak Türkçe Öretimi*, E İtim Kitabevi, Konya.
- CO KUN, Eyyup (2005), *İkinci Öretiminin Öyküleyici Anlatımlarında Başlıca Dil, Tutarlılık ve Metin Elementleri*, (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış, Doktora Tezi), Ankara.
- CREHAN, Kevin D. (1997), *A Discussion of Analytic Scoring for Writing Performance Assessments* *Annual Meeting of the Arizona Educational Research Association.*, ERIC Document Reproduction Service No. ED 414336.
- ÇETİN, Bayram-Kelecioğlu, Hülya (2004), *Kompozisyon Tipi Sorularda Kompozisyonun Biçimsel Özelliklerinden Kestirilen Puanların Anahtarlarla ve Genel Zatenimle Elde Edilen Puanlarla İlişisi*, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 26, s. 19-26.
- DENİZ, Kemalettin (2000), *Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu*, (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale.
- EKİNCİ, ÇELİKPAZU, Esra (2006), *Erzurum Merkez İlçe İkinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Erzurum.
- ELBOW, Peter (2000), *Everyone Can Write Essays Toward a Hopeful Theory of Writing and Teaching Writing*, Oxford University Press, New York.
- GRAF, David (2004), *Rubrics: Score on the Instructor and Done for the Student*, *Distance Learning*, S. 4, s. 43-45.
- HERMAN, John L.-Gearhart, Marly vd. (1993), *Assessing Writing Portfolios: Issues in the Validity and Meaning of Scores*, *Educational Assessment*, S. 1, 3, s. 201-224.
- NCE, Vedat (2006), *İkinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi*, (Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Muğla.
- JARMER, Deb-Kozol, Maurine vd. (2000), *Six Trait Writing Model Improves Scores at Jennie Wilson Elementary*, *Journal of School Improvement*, 2. <http://ncasi.org/jsi/2000vli2> (son erişim 21 Ocak 2006).
- JOKOBSON, Jennifer R. (2005), *Six Traits Writing Using Literature as a Model*, *Books Links*, S. 14, 5, s. 44-47.
- KIRBA, Abdülkadir (2006), *İkinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi*, (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Erzurum.
- KOZLOW, Michael-Bellamy, Peter (2005), *Experimental Study on the Impact of the 6+1 Trait Writing Model on Student Achievement in Writing*, paper presented at the 03.04.2005 ASCD Annual Conference in Florida, [http:](http://)

//www.nwrel.org/assessment/pdfGeneral/StudentAchievement_in_Writing (son eri im 26 Kas,m 2006).

- KRESS, Gunther (1993), "Genre as Social Process" *The Powers of Literacy a Genre Approach to Teaching Writing* (Ed. Bill Cope; Mary Kalantzis), Falmer Press, London, s. 22-37.
- KUCER, Stephen B. (2004), *Dimencion of Literacy: A Conceptual Bas Efor Teaching Reading and Writing in School Setting*, Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah.
- KÜÇÜK, Salim, 2002, "Örgün E itim kinci Kademe Türkçe Ö retiminde Ölçme ve De erlendirme Çal, malar,nda Kar ,la ,lan Güçlüklerö, *Millî E itim*, S. 153-154, s. 46-55.
- L CHTENBERGER, Elizabeth O. (2004), *Essentials of Assessment Report*, John Wiley&Sons Incorporated, Hoboken.
- LOOM S, Susan C.-Bourque Mary Lyn (2001), *National Assessment of Educational Progress Achivement Levels 1992-1998 for Writing*, The Nationø Report Card, ERIC Document Reproduction Service Nu. ED 334975, Washington.
- MALTEPE, Saadet (2006), *Yarat,c, Yazma Yakla ,m, Aç,s,ndan Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin De erlendirilmesi*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yay,mlanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- MART N Kniep, Giselle O. (2000), *Becoming a Beter Teacher: Eight Innovations That Work*, Association for Supervision&Curriculum Development, Alexandria.
- MERTLER, Craig A. (2001), "Designing Scoring Rubrics For Your Classroom" *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7,, 25., <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=7&n=25> (son eri im 19 Kas,m 2006).
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanl, , (2005), *lkö retim Türkçe Dersi Ö -retim Program, ve K,lavuzu (1.-5. S,n,flar)*, Millî E itim Bas,mevi, Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanl, , (2006), *lkö retim Türkçe Dersi, 6,7, 8. S,n,flar, Ö retim Program,,* Millî E itim Bas,mevi, Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanl, , (2007), "Millî E itim Bakanl, , lkö retim Kurumlar, Yönetmeli inde De i iklik Yap,lmamas,na Dair Yönetmelikö, *Tebli ler Dergisi*, S. 2600, s. 614-620.
- MOATS, Louisa- Forman, Barbara, vd. (2006), "How Quality Instruction Impacts High-Risk Fourth GradersøWritingö, *Reading and Writing*, S. 19, s. 363-391.
- MOSKAL, Barbara M.- Jon A. Leydens (2000), "Scoring Rubric Development: Validity and Reliabilityö, *Practical Assessment, Research & Evaluation*, S. 7, <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=7&n=10> (son eri im 19 Kas,m 2006).

- NOVAK, John R.-Herman John R.,vd. (1993), "Establishing Validity for Performance-Based Assessment: An Illustration for Collections of Student Writing". *Journal of Educational Research*, S. 89, (4), s. 220-233.
- OZ L, eyda (1991), "Yazma Ö renilebilir mi?ö, *Yazma U ra* ,, ÇYDD Yay,n-lar,, stanbul, s. 39-46,.
- ÖZBAY, Murat (2000), *lkö retim Okulu Ö rencilerinin Yaz,l, Anlat,m Beceri-leri - Alan Ara t,rmas,*. Ankara.
- PEARSON, Eden F. (2007), *Assessing Writing Through Reflection: A Qualitative Inquiry*, Iowa State University unpublished phd disertation, UMI nu: 3259498, Iowa.
- PETERSON, Mary L.-LaMarca, Paul, vd. (2000), *Writing Proficiency Exammination Instructional Guide*, Nevada Department of Education, ERIC Document Reproduction Service Nu. ED 496441, Carson.
- QUELLMALZ, Edys S. (1984), "Toward Succesful Large-Scale Writing Assessment: Where Are We Now? Where Do We Go from Here?ö *Educational Measurement Issues and Practice*, S. 3, s. 29-35.
- RA MES, A. (1983), *Techniques in Teaching Writing*, Oxford University Pres, Oxford.
- REED, Harold (2006), "Improving Cadetsö Writing through the Six Trait Writing Assessmentö, *American Jails*, S. 26, s. 63-70
- RO D, Gale H. (1994), "Patterns of Skills Derived from Cluster Analysis of Direct-Writing Assessmentsö, *Applied Measurement in Education*, S. 7, (2), s. 159-170.
- SEZER, Sezin (2005), "Ö rencinin Akademik Ba ar,s,n,n Belirlenmesinde Tamamlay,c, De erlendirme Arac, Olarak Rubrik Kullan,m, Üzerinde Bir Ara t,rmaö, *Pamukkale Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, S. 18, s. 72-84.
- SHARPLES, Michael (1998), *How We Write: Writing as Creative Design*, Routledge, London.
- SHNEYDERMAN, Aleksandr (2006), *Factors Associated with Prompt Diffuculty in Automated Essay Scoring*, Florida International University unpublished phd disertation. UMI number 3235618, Miami.
- SPANDEL, Vicki (1996), *Seeing with New Eyes: A Guidebook on Teaching and Assessing Beginning Writers*, Northwest Regional Educational Laboratory, Portland.
- SPANDEL, Vicki (1997), *A Handbook for Parents of 6 Trait Writing Students*, Northwest Regional Educational Laboratory, Portland.
- STE NEGER; Melisa (1996), "A Way with Words: Intensive Teacher Training Helps Ensure Staff and Community Buy-into A New Method of Writing Assessmentö, *Northwest Education*, S. 2, (1), s. 20-24. [http: // www.nwrel.org/nwedu/fall_96/article5.html](http://www.nwrel.org/nwedu/fall_96/article5.html) (son eri im 22 Aral,k 2006).
- M EK, Özgür (2000), *lkö retim 4. ve 5. S,n,f Ö rencilerinin Yaz,l, Anlat,m Becerilerinin ncelenmesi ve Bilgisayar Destekli Yaz,l, Anlat,m*, (Marma-

- ra Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,mlanmam, Yüksek Lisans Tezi), stanbul.
- TEK NDAL, Sat,lm, (2005), öHayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Ölçme ve De erlendirmeö, *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Ö retimi*, Pegem A Yay.nc,l,k, Ankara.
- TURGUT, M. Fuat (1990), *E itimde Ölçme ve De erlendirme Metotlar.*, Saydam Matbaac,l,k, Ankara.
- UÇA, Mine (2003), *stanbulda Seçilen İkö retim Okullar,n,n Alt,nc, S,n,f Türkçe Derslerinde Tespit Edilen Yaz,l, Anlat,m Bozukluklar, ve Öneriler*, (Marmara Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,mlanmam, Yüksek Lisans Tezi), stanbul.
- URQUHART, Vicki (2005), *Teaching Writing in the Content Areas*, Association For Supervision& Curriculum Development, Alexandria
- WE GLE, Sara C. (2002), *Assessing Writing*, Cambridge University Pres, Cambridge.
- W LL AMS, James D. (2001), *Erlbaum Guide to Composition*, Lawrence Erlbaum, Mahwah.
- WOLCOTT, Willa-Legg, Sue M. (1998), *An Overview of Writing Assessment: Theory, Research and Practice*, National Council of Teachers of English, Urbana.
- WOLF, Shelby A- Gearhart, Marly (1994), öWriting What You Read: A Framework for Narrative Assessmentö, *Language Arts*, S. 71, 6, s. 425-445.
- WYNGAARD, Sandra-Gehrke, Rachel (1996), öResponding to Audience: Using Rubrics to Teach and Assess Writingö *English Journal*, S. 85, (6), s. 67-70.
- ZIEGLER, Alan (1984), *The Writing Workshop 2*, Teachers and Writers Collaborative, New York.

EK: Ö rencilerin yazd, , hikâye edici metinlerin de erlendirmesinde kullan,lan çözümleyici puanlama yönergesi

ÇÖZÜMLEYİCİ PUANLAMA YÖNERGESİ					
Özellikler	ÇOK Y (4)	Y (3)	ORTA (2)	YETERSİZ (1)	
Dİ YAPI	Biçim	Metin alan,n,n üstünde ve alt,nda birbirine <u>uygun</u> bo luklar b,rak,lm, t,r. Metin alan,n,n sa ve sol kenarlar,nda birbirine <u>uygun</u> bo luklar b,rak,lm, t,r. Sat,r,lar düzdür (Bir iki sat,r,n a a , veya yukar, kaymas,, normal kar ,lanmal,-d,r). Sözcüklerin hepsi çok <u>aç,k</u> biçimde okunakl,d,r. Sözcükleri olu turan harflerin uzunlu u veya geni li i metnin tamam,nda birbiriyle tutarl,d,r.	Metin alan,n,n üst ve alt,nda bo luklar b,rak,lm, t,r. Metin alan,n,n sa ve sol kenarlar,nda bo luklar b,rak,lm, t,r. Sat,r,lar düzdür (ki üç sat,r,n a a , veya yukar, kaymas,, yukar,dan a a , bak,l,nc a bir iki sözcü ün içte veya d, ta kalmas,, normal kar ,lanmal,d,r). Sözcüklerin hepsi okunakl,d,r. Sözcükleri olu turan harflerin ço unun uzunlu u veya geni li i metnin tamam,nda birbiriyle tutarl,d,r.	Metin alan,n,n üst ve alt,nda bo luklar b,rak,lm, t,r; ama <u>uygun</u> veya <u>hizal, de ildir.</u> Metin alan,n,n sa ve sol kenarlar,nda bo luklar b,rak,lm, t,r; ama <u>uygun</u> veya <u>hizal, de ildir.</u> Baz, sat,r,lar kendi içinde <u>düz de ildir.</u> Be alt, sat,r a a , ya da yukar, kaym, t,r. Baz, sat,r ba lar, daha içeriden ya da daha d, ar,dan ba lam, -t,r. Bir iki sözcük okunamamaktad,r. Sözcükleri olu turan harflerin uzunlu u veya geni li i metnin baz, yerlerinde birbiriyle tutarl,d,r.	Metin alan,n,n üst veya alt,nda <u>bo luk b,rak,lmam, t,r.</u> Metin alan,n,n sa ve sol kenarlar,nda <u>bo luk b,rak,lmam, t,r.</u> Sat,r,lar,n ço u ya da tamam, <u>kaym, t,r.</u> Üçten fazla sözcük okunamamaktad,r. Sözcükleri olu turan harflerin ço unun uzunlu u veya geni li i metnin tamam,nda <u>birbiriyle tutarl, de ildir.</u>
	Yaz,m ve Noktalama	Sözcüklerin yaz,m, <u>bütünüyle</u> do rudur. Noktalama kuralları,na <u>bütünüyle</u> uyulmu tur.	Bir iki sözcü ün yaz,m, hatal,d,r. Bir iki noktalama kural,na uyulmam, t,r.	Üç dört sözcü ün yaz,m, hatal,d,r. Üç dört noktalama kural,na uyulmam, t,r.	Be ten fazla sözcü ün yaz,m, hatal,d,r. Be ten fazla noktalama kural,na uyulmam, t,r.

Özel-likler	ÇOK Y (4)	Y (3)	ORTA (2)	YETERS Z (1)	
D L VE ANLATIM	Sözcük	Anlaml, ve görevli sözcükler, <u>do ru</u> biçimde kullan,lm, t,r. Durumu ya da olay, ifade eden sözcük ve kal,pla m, ifadeler (deyim, ikileme vb.) <u>uygun</u> kullan,lm, t,r.	Anlaml, ve görevli sözcükler, <u>do ru</u> biçimde kullan,lm, t,r. Durumu ya da olay, ifade eden sözcük ve kal,pla m, ifadeler (deyim, ikileme vb.) <u>uygun</u> biçimde kullan,lm, t,r.	Anlaml, ve görevli sözcüklerin kullan, m,nda <u>tekdüzelik</u> vard,r. Durumu ya da olay, ifade eden sözcük ve kal,pla m, ifadelerin (deyim, ikileme vb.) <u>eksik veya yanlış</u> kullan,lm, t,r.	Anlaml, ve görevli sözcüklerin kullan, m,nda <u>yanlı lar</u> yap,lm, t,r. Durumu ya da olay, ifade eden sözcük ve kal,pla m, ifadelere (deyim, ikileme vb.) <u>yer verilmemi tir.</u>
	Cümle	Farklı uzunlukta cümlelerin <u>ustal, kla</u> kullan, lmas,, metni zenginle tirmi - tir. Farklı yap, da cümlelerin <u>ustal, kla</u> kullan, lmas,, metni zenginle tirmi - tir. Farklı dizili te cümlelerin <u>ustal, kla</u> kullan, lmas,, metni zenginle tirmi - tir Cümlelerin birbiriyle ba - lant, s, <u>tamd, r.</u> Sebepl, amaç bildiren cümleler ile tasvir cümleleri gibi aç, klay, c, cümleler, <u>etkili</u> ve <u>zengin</u> biçimde kullan, lm, t, r.	Farklı uzunlukta cümlelerin kullan, lmas,, metnin <u>tekdüzelikten kurtulmas, n,</u> sa - lam, t, r. Farklı yap, da cümlelerin kullan, lmas,, metni <u>zenginle tirmi tir.</u> Farklı dizili te cümlelerin kullan, lmas,, metni <u>zenginle tirmi tir.</u> Cümleler birbiriyle <u>ba lant, l, d, r.</u> Sebepl, amaç bildiren cümleler ile tasvir cümleleri gibi aç, klay, c, cümleler, <u>do ru</u> biçimde kullan, lm, t, r.	Cümle kurulu lar, do ru olsa da metin k, sa cümlelerden olu - mu tur. Birle ik cümle yap, s, <u>nadiren</u> kullan, lm, t, r. Cümlelerin dizili i <u>tekdüzelik</u> dir. Baz, cümlelerin birbiriyle ba - lant, s, <u>yoktur.</u> Ba lant, lar, n olmay, , ve eksilti cümlelerin kullan, l, , ak, c, l, , <u>olumsuz yönde etkilimi tir.</u> Sebepl, amaç bildiren cümleler ile tasvir cümleleri gibi aç, klay, c, cümleler <u>az</u> ya da <u>yetersiz</u> kullan, lm, t, r.	Cümle kurulu lar, ndaki yanı l, l, klar, metnin tamamen k, sa cümlelerden olu mas, ve cümlelerin tekdüze olu u metni <u>fakirle tirmi tir.</u> Birle ik cümle <u>yer verilmemi tir.</u> Cümlelerin dizili - inde <u>yanlı l, klar</u> yap, lm, t, r. Birçok cümlelerin birbiriyle ba lant, s, <u>yoktur.</u> Ba lant, lar, n olmay, , ve eksilti cümlelerin kullan, l, , ak, c, l, , <u>bozmaktad, r.</u> Sebepl, amaç bildiren cümleler ile tasvir cümleleri gibi aç, klay, c, cümleler <u>kullan, lmam, t, r</u>

	<i>Paragraf</i>	Paragraflar,n, kendi içinde konu bütünlü ü <u>tamd.r.</u> Paragraflar aras, geçi ler ve ba lant,lar, metni <u>salamla t.r.m. t.r.</u>	Paragraflar,n, kendi içerisinde konu bütünlü ü <u>vard.r.</u> Paragraflar aras, geçi ler ve ba lant,lar <u>uygundur.</u>	Paragraflar,n, kendi içerisinde konu bütünlü ü <u>tam de ildir.</u> Paragraflar aras, geçi lerde ve ba lant,larda <u>eksiklikler</u> vard,r.	Metin <u>tek</u> paragraftan olu mu tur. Paragraf,n konu bütünlü ü yoktur.
	<i>Anlat.m</i>	Olaylar,n anlat,m,, metin türüne ve anlat,m biçimlerine (hikâye etme, betimleme) <u>uygun, gerçekçi ve etkileyicidir.</u> Duygu ve dü ünceler, gerçekçi, <u>etkili ve ayr.nt.l.</u> olarak ifade edilmi tir. Konu, ak, /mant,k bak,m,ndan do ru s,rada, <u>tutarl.</u> ve amaca uygun biçimde sunulmu tur.	Olaylar,n anlat,m,, metin türüne ve anlat,m biçimlerine (hikâye etme, betimleme) <u>uygundur.</u> Duygu ve dü ünceler, <u>gerçekçi</u> biçimde ifade edilmi tir. Konu, ak, /mant,k çerçevesinde do ru s,rada ve amaca <u>uygun</u> biçimde sunulmu tur.	Olaylar,n anlat,m,, metin türüne ve anlat,m biçimlerine (hikâye etme, betimleme) <u>uygundur;</u> ama <u>tekdüzedir.</u> Sadece olaylar s,ralanm, t,r. Duygu ve dü ünceler <u>ifade edilmemi tir.</u> Konu, amaca uygun biçimde sunulmaya çal, lm, ; ancak, /mant,k bak,m,ndan yap,lan hatalar, anlat,m, <u>olumsuz etkilemi tir.</u>	Olaylar,n anlat,m,nda metin türüne ve ona uygun anlat,m biçimlerine (hikâye etme, betimleme) ba l, <u>kal.nmam. t.r.</u> Duygu ve dü ünceler <u>ifade edilme mi tir.</u> Konu, amac, yans,tmam, ve ak, /mant,k bak,m,ndan yap,lan hatalar, <u>anlat,m bozmu tur.</u>

Özel-likler	ÇOK Y (4)	Y (3)	ORTA (2)	YETERS Z (1)
DÜZENLE <i>Ba l.k</i>	Ba l,k konuyla ilgilidir ve <u>dikkat çekicidir.</u>	Ba l,k konuyla <u>ilgilidir.</u>	Ba l,k konuyla ilgili olsa da <u>basmakal.pt.r</u> ya da konuyla <u>tam olarak ilgili de ildir.</u>	Ba l,k konuyla <u>ilgili de ildir</u> ya da ba l,k <u>yoktur.</u>

Giri	<p>Konu veya olay, tan,tmaya yarayan ipuçlar, veya veriler <u>aç,kça</u> sunulmu tur.</p> <p>Ki i ya da ki iler <u>aç,k</u> biçimde belirtilmi tir.</p> <p>Olay,n zaman, <u>aç,k</u> biçimde belirtilmi tir (Bu aç,kl, ,n gün, saat olarak çok net olmas, gerekmez).</p> <p>Olay,n geçti i yer veya yerler <u>aç,k</u> biçimde belirtilmi tir.</p>	<p>Konu veya olay, tan,tmaya yarayan ipuçlar, veya veriler <u>sunulmu tur</u>.</p> <p>Ki i ya da ki iler <u>aç,k</u> olmasa da <u>belirtilmi tir</u>.</p> <p>Olay,n zaman, <u>aç,k</u> olmasa da <u>belirtilmi tir</u>.</p> <p>Olay,n geçti i yer veya yerler <u>belirtilmi tir</u>.</p>	<p>Konu veya olay, tan,tmaya yarayan ipucu veya bilgi <u>sunulmu tur</u>.</p> <p>Ki i ya da ki iler <u>ima edilmi tir</u>.</p> <p>Olay,n zaman, hakk,nda <u>tahmin yap,lacak</u> ipucu verilmi tir.</p> <p>Olay,n geçti i yer tam olarak <u>belli de ildir</u>.</p> <p>Zaman, yer, ki i unsurlar,ndan <u>birisi</u> belirtilmemi tir.</p>	<p>Konu veya olay, tan,tmaya yarayan ipucu veya bilgi <u>verilmemi tir</u>.</p> <p>Ki i ya da ki iler <u>belirtilmemi tir</u>.</p> <p>Olay,n zaman, hakk,nda bilgi <u>yoktur</u>.</p> <p>Olay,n geçti i yer <u>belirsizdir</u>.</p> <p>Zaman, yer, ki i unsurlar,ndan <u>ikisi</u> belirtilmemi tir.</p>
Geli me	<p>Olaylar <u>ilgi çekici</u> ve birbirini tamamlayacak biçimde önem, mant,k ya da olu /ak, s,ras,na göre sunulmu tur.</p> <p>Ayr,nt,lara girilmi tir. Bu ayr,nt,lar gereklidir.</p> <p>Olay,n anla ,lmas,n, sa layan <u>etkili</u> betimlemeler yap,lm, t,r.</p>	<p>Olaylar birbirini tamamlayacak biçimde önem, mant,k ya da olu /ak, s,ras,na göre sunulmu tur.</p> <p>Ayr,nt,lara girilmi tir. Bu ayr,nt,lar, <u>ço u</u> gereklidir.</p> <p>Olay,n anla ,lmas,n, sa layabilecek betimlemeler yap,lm, t,r.</p>	<p>Olaylar, mant,k s,ras,na ya da olu /ak, s,ras,na göre sunulmaya çal, ,lm, t,r; ama baz, <u>kopukluklar</u> vard,r.</p> <p>Ayr,nt,lar <u>genellikle</u> gereksizdir.</p> <p>Olay,n anla ,lmas,n, sa layan betimlemeler <u>canl de ildir</u>.</p>	<p>Geli mede olaylar <u>k,sa</u> tutulmu tur.</p> <p>Olay, <u>karma,k</u> ekilde aktar,lm, t,r.</p> <p>Ayr,nt,ya <u>yer verilmemi tir</u>.</p> <p>Olay,n anla ,lmas,n, sa layan betimlemelere <u>yer verilmemi tir</u>.</p>
Sonuc	<p>Olay <u>etkili</u> bir biçimde bitirilmi tir.</p> <p>Olay,n bitirili ine duygu, dü ünçe ya da yorumlar <u>etkili</u> biçimde eklenmi tir.</p>	<p>Olay bitirilmi tir.</p> <p>Olay,n bitirili ine duygu, dü ünçe ya da yorumlar eklenmi tir</p>	<p>Olay <u>tam olarak bitirilememi tir</u>.</p> <p>Olay, <u>tam olarak</u> bitirilmese de duygu, dü ünçe ya da yorumlar eklenmeye çal, ,lm, t,r.</p>	<p>Olay <u>bitirilmemi tir</u>.</p> <p>Duygu, dü ünçe ya da yoruma <u>yer verilmemi tir</u>.</p>

Bu yönerge, daha önce yap,lan baz, çal, malardan (Witt, 1993; Herman-Gearhart vd., 1993; Wolf-Gearhart, 1994; Spandel, 1996; Kozlow- Bellamy, 2005; Wilson, 2006) yararlan,arak Gökhan ARI taraf,ndan geli tirilmi tir.